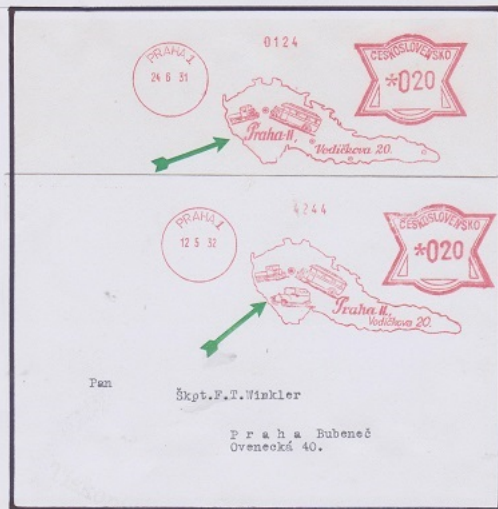

MEZNÍKY

Tak, jak zmizel z výplatního otisku uživatele "Nákupní družstvo členů svazu Autobus Praha" osobní vůz, tak se z území Československa počínaje rokem 1938 začaly mizet jeho části... **ale nepředbíhejme.**

ČESKOSLOVENSKÉ VÝPLATNÍ OTISKY PRVNÍCH UŽIVATELŮ Z ROKU 1926 /úzece studijní exponát/

V druhé polovině roku 1926 se rozhodla československá poštovní správa zavést na zkoušku a později v téže roce nastalo výplatní stroj a jeho otisky do poštovního provozu československa po vzoru ostatních zemí na základě kladného rozhodnutí Světového poštovního kongresu, který se konal ve Stockholmu v roce 1924. Od roku 1926 do následného přerušení československé státnosti v roce 1939 se datuje I. období užívání čs. výplatního otisku při vyplácení poštovních zásilek a jeho neměnné podoby.

V tomto období byla v provozu výhradně soustava FRANCOTYP a její stroje čtyř podtypů, které jsou vyobrazeny a popsány dále.

Tento exponát je úzece studijním exponátem popisujícím naše první a následující výplatní otisky v období 1926 - 1939 těch uživatelů, jimž dala československá poštovní správa povolení k užívání výplatního stroje v první roce používání výplatních strojů u nás - v roce 1926 - ve svých úředních věstnících. Nebylo jich moc - pouze 16. Avšak i těchto šestnáct uživatelů svými otisky v tomto relativně krátkém období obohatilo svými otisky - podtypy a variantami - historii čs. výplatního otisku a celou naši poštovní historii vůbec. Seřazení exponátu bylo velmi složitým úkolem. Bylo nutno studovat do hloubky, získávat potřebné údaje z mnoha zdrojů. Vždyť se zachytily všechny změny všech otisků u prvních uživatelů až do největších podrobností.

Poštovní správa udělila v r. 1926 povolení těmto subjektům. Všechni z nich jsou zachyceni v tomto exponátu.

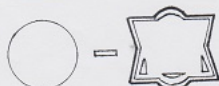
1. Živnostenská banka v Praze, Příkopy 30, Praha II
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 44 ze dne 9.9.1926
2. Česká průmyslová a hospodářská banka v Praze, Příkopy 35, Praha I
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 44 ze dne 9.9.1926
3. Česká banka UNION, Příkopy 31, Praha I
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 58 ze dne 18.11.1926
4. J. BUCHSBAUM, nakladatelství, Moravská Ostrava /Přívos/
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 58 ze dne 18.11.1926
5. J. SCHUCHT, akciová společnost, Ústí nad Labem
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 58 ze dne 18.11.1926
6. Úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze, Na poříčí 7, Praha II
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 58 ze dne 18.11.1926
7. Válcovny Mannesmanových trub v Chomutově
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 58 ze dne 18.11.1926
8. Česká eskontní banka, Příkopy 10, Praha II
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 62 ze dne 30.12.1926
9. ELEKTRO-LUX, prodej elektrických přístrojů, Vodičkova 39, Praha II
Povoleno věstníkem ministerstva pošt. č. 62 ze dne 30.12.1926
10. Okresní nemocenská pojišťovna Brno
11. Úrazová pojišťovna dělnická pro Moravu a Slezsko v Brně
12. T. a A. Bata Zlín
/uživatelům 10 - 12 povoleno věstníkem min. pošt. č. 62 z 30.12.1926/

13. SCHENKER a spol., dopravní společnost, Hybernská 4, Praha II
Povoleno věstníkem ministerstva pošt č. 62 z 30. 12. 1926
14. Pražská úvěrní banka Praha, ul. 28. října 17, Praha I
Povoleno věstníkem ministerstva pošt č. 62 z 30. 12. 1926
15. Ústřední sociální pojišťovna, Křížová cesta č. 62 1292, Praha
Povoleno věstníkem ministerstva pošt č. 62 z 30. 12. 1926
16. B. JAROLÍMEK, obchod kancelářskými potřebami, Perštýn 15, Praha II
Poštovní správa povolila této firmě v roce 1926 plnit funkci
g e n e r á l n í h o z á s t u p c e pro prodej výplatních
strojů FRANCOTYP v Československu.

První krok byl učiněn a takřka hned se ukázalo, že to byl krok opodstatněný a užitečný. Nový progresivní a racionální prostředek se ukázal byl progresivním počinem. I dnes, kdy bereme výplatní stroj a jeho otisk jako "samozřejmost", existuje v provozu mnoho soustav a objevuje se na značném procentu vyplácených záseků. Měli bychom si však stále připomínat jeho začátky.

PŘEHLED PODTYPŮ VÝPLATNÍCH OTISKŮ POUŽITÝCH V OBDOBÍ 1926 - 1939 NA ÚZEMÍ ČESKOSLOVENSKA

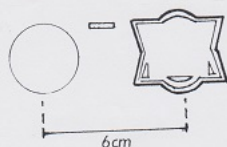
PODTYP 1

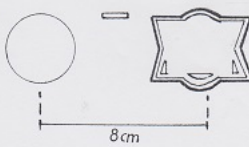
PODTYP 3

PODTYP 2

PODTYP 4

PODTYP 1 = pořadové číslo otisku uprostřed /malé/, osová vzdálenost mezi středem denního a výplatního razítka je 6 cm
PODTYP 2 = pořadové číslo otisku nahoře /malé/, osová vzdálenost 6 cm
PODTYP 3 = pořadové číslo otisku uprostřed /velké/, osová vzdálenost je 8 cm
PODTYP 4 = pořadové číslo otisku nahoře /malé/, osová vzdálenost je 8 cm

CZECHOSLOVAK METER STAMPS OF THE FIRST USERS FROM THE YEAR 1926

(Highly Specialized Exhibit)

In the second half of 1926 the Czechoslovak Postal Authorities decided to introduce meter stamp machines and their imprints into postal system on a trial basis and later on a permanent basis. The decision was taken as per the example of other countries and on the basis of the World Postal Congress held in Stockholm in 1924. The first period of meter stamps usage in franking mail and their unchanged appearance date from 1926 and ends on the day of brutal interruption of the Czechoslovak statehood in 1939.

Only the FRANCOTYP system and its four machines of four subtypes which are in pictures and in words described as under were exclusively used in operation.

The exhibit is highly specialized exhibit describing our first meter stamps imprints and their followers in the period of 1926 till 1939 of those users who were given positive approval for using meter stamp machine in the first year of using meter stamps in our postal system - thus in 1926 - in official postal gazette (Poštovní věstník). There were not many users - only 16. However those sixteen users enriched by their meter stamps - by subtypes and variants - Czechoslovak meter stamp history and the range of our postal history in such a relatively short period by no means. Compiling the exhibit was a great difficult task. It was necessary to study the problematics deeply, to gain important details from many sources. All the changes of all imprints of the first users were recorded on a most detailed basis.

Postal authorities granted permission to the following institutions in 1926. All of them appear in the exhibit.

- 1/ Živnostenská banka v Praze, Přílohy 30, Praha II
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 44 dated 9/9/1926
- 2/ Česká průmyslová a hospodářská banka v Praze, Přílohy 35, Praha I
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 44 dated 9/9/1926
- 3/ Česká banka UNION, Přílohy 31, Praha I
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 58 dated 18/11/1926
- 4/ J. BUCHSBAUM, Publishing House, Moravská Ostrava (Přívaz)
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 58 dated 18/11/1926
- 5/ Jiří Schicht, Shareholders Company, Ústí nad Labem
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 58 dated 18/11/1926
- 6/ Úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze, Na poříčí 7, Praha II
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 58 dated 18/11/1926
- 7/ Válcovny Mannesmannových trub v Chomutově
Permitted by Ministry of Posts No. 58 dated 18/11/1926
- 8/ Česká eskomptní banka, Přílohy 10, Praha II

Permitted by Ministry of Posts No. 62, dated 30/12/1926

9/ ELEKTRO-LUX, sales of electrical device, Vodičkova 39, Praha II
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 62 dated 30/12/1926

10/Okresní nemocenská pojišťovna Brno

11/Úrazová pojišťovna dělnická pro Moravu a Slezsko v Brně

12/T. a A. Bafa Zlín
(Users given under No. 10-12 received permission by Ministry of Posts Gazette No. 62 dated 30/12/1926)

13/Schenker a spol., transportation company, Hyberská 4, Praha II
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 62 dated 30/12/1926

14/Pražská úvěrní banka Praha, ul. Října 17, Praha I
Permitted by Ministry of Posts Gazette No. 62 dated 30/12/1926

15/Ústřední sociální pojišťovna, Křížová osta 62, Praha
Permitted by Ministry of Posts No. 62 dated 30/12/1926

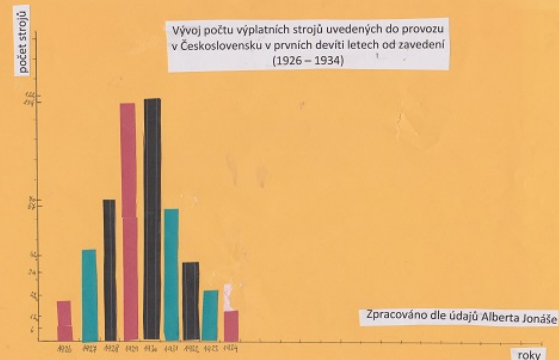
16/B. JAROLÍMEK, office articles retail and wholesale, Perštýn 15, Praha II
Postal authorities gave licence to be g e n e r a l a g e n t for FRANOTYP meter stamps machines sale and service in Czechoslovakia to this company.

The first step was taken and almost immediately it showed that the step was based and useful. New progressive and efficient means was a progressive step. Also today when we take meter stamp machine and its imprints as a "normal thing" it exists many systems in postal operation and we can see meter stamps on many letters. We should remember its beginnings.

SURVEY OF METER STAMPS SUBTYPES IN THE PERIOD OF 1926-1939 on the territory of Czechoslovakia

SUBTYPE 1
SUBTYPE 2
SUBTYPE 3
SUBTYPE 4
see pictures

SUBTYPE 1 = imprint number in the middle (small), axe dimension between date and franking stamps is 6 cm (centimeters)
SUBTYPE 2 = imprint number up (small), axe dimension is 6 cm
SUBTYPE 3 = imprint number in the middle (big), axe dimension is 8 cm
SUBTYPE 4 = imprint number up (small), axe dimension is 8 cm

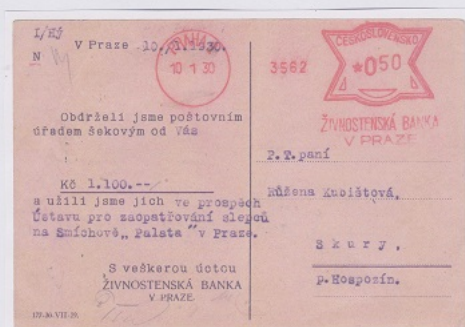

Hlavní mezníky výplatního otisku u území Československa 1926 – 2020

Některá data jsou přibližná

9. 9. 1926

Poštovní správa rozhodla o provozu výplatních strojů Francotyp v poštovním provozu na zkoušku.
Provoz se týkal jen komerčních subjektů (bez pošt)

Hlavní mezníky výplatního otisku u území Československa 1926 – 2020

Některá data jsou přibližná

9. 9. 1926

Poštovní správa rozhodla o provozu výplatních strojů Francotyp v poštovním provozu na zkoušku.
Provoz se týkal jen komerčních subjektů (bez pošt)

16. 9. 1926

U dvou uživatelů uvedeny do provozu výplatní stroje

18. 11. 1926

Poštovní správa rozhodla o provozu výplatních strojů Francotyp v poštovním provozu na trvalo.
Provoz se týkal jen komerčních subjektů (bez pošt)

29. 9. 1938

Podepsána Mnichovská dohoda

30. 9. 1938

Předseda Československa přijal podmínky Mnichovské dohody, jejímž obsahem bylo odstoupení
pohraničních území Československa Německu.

Rijen/Listopad 1938

Následovaly územní požadavky Polska a Maďarska

Listopad 1938

V Sudetech Říšská pošta rozhodla aplikovat říšský vzor výplatních otisků, zůstaly některé otisky
vysekané, odpisované či začerněné

Listopad 1938

Československý parlament i přes nedostatečný počet hlasů přijal oficiální název státu: Česko –
Slovensko. Odstoupená území byla postupně postupována Německu

4. 1. 1938

Zrušeno Ministerstvo pošt a telegrafů a poštovní agenda připadla Ministerstvu dopravy

1939

Výplatní otisky z území Podkarpatské Rusi změnilý vzhled na maďarský vzor

14. 3. 1939

Vzniklo samostatné Slovensko.

15. 3. 1939

Zbytek Československa obsadila německá vojska

16. 3. 1939

Vznikl Protektorát Čechy a Morava

VZOREK výplatního otisku stroje výrobce ANKER Bielefeld pro zamýšlené novinové zásilky

E4. Předváděcí stroj pro novinové zásilky.

M = 1:1.

Praha 1 — Továrna Bafra zkonstruovala pro CSR nabídkový stroj pro novinové zásilky. Typ stroje podobný je typu C.A. má však motor zamonťovaný do stroje. Otisk liší se od všech ostatních otisků vzhledem, uspořádáním součástí i velikostí.

Znak je vlevo od razítka, pořadové číslo schází na otisku vůbec. Rozměry otisků: 32/15 mm.

Muster
Anker-Werk A.G.
Bielefeld

**BAFRA - dle AJ (nebo ANKER?)
Posuzován i otisk HASLER**

E 6) Švýcarský stroj.

Stroj nebyl do Československa přivezen, pouze otisk byl ministerstvu pošt předložen, zároveň s žádostí o povolení a oprávnění prodeje ve souvislosti oprávnění stroje Bafra a Anker. Žádost byla ministerstvem pošt zamítnuta.

Otisk podobá se otisku B4/cis, horní je však asi o 3 mm kratší (měřeno od středu razítka k středu známky). Vlevo od razítka je 13 vodorovných rovnoběžných 21 mm dlouhých čar. Účel těchto je mi neznám. Snad to je místo, vymezení podřaditím nápisům. Razítka, číslo i známka jsou podobny normálním otiskům. Pod známkou je číselný nápis dvouřádkový. Datum essaye: 12.8.28.

Červenec/srpen

Výplatní otisky používané na Slovensku změnily název státu ve výplatním razítku na „SLOVENSKO”.
Ostatní části se neměnily. Poštovní agendu převzalo
Ministerstvo dopravy a veřejných prací

19. 9. 1939

Nařízen první poněmčený vzor výplatního otisku (výplatní razítko s názvy Böhmen und Mähren/Cechy a Morava). Definitivně odstraněn název ČESKOSLOVENSKO

5. 12. 1939

Nařízen druhý poněmčený vzor výplatního otisku (k poněmčenému výplatnímu razítku přidáno dvojazyčné německo – české denní razítko)

1940

Novým výhradním generálním zástupcem Francotyp na Slovensku se stal Miloš Krupec, Bartislava.

20. 1. 1941

Poštovní správa rozhodla o výplatních otiscích v modré barvě pro novinové zásilky v Protektorátu ČM

1943

Na zabraných územích u některých uživatelů instalovány výplatní stroje POSTALIA s odlišným vzorem výplatního razítka (narušen monopol FRANCOTYP)

1943/1944

V některých větších městech Protektorátu ČM s převládající německou většinou nařazeno odstranit český název v denním razítku

1944

Poštovní správa připsala o nahrazení pohyblivé výplatní hodnoty a nahrazení písmenem „P” (= paušál) pro jeden ze subjektů a o nahradu dohlédací pošty názvem subjektu v denním razítku (2 subjekty)

4. 4. 1945

Přestaly se používat výplatní otisky s názvem SLOVENSKO, objevil se název ČESKOSLOVENSKO

8. 5. 1945

Osvobození Československa

9. 5. 1945

Poštovní správa rozhodla o navrácení názvu ČESKOSLOVENSKO do výplatního razítka výplatního otisku na celém území Československa a vrácení původního výplatního razítka (”větrná růžice”)

29. 10. 1946

Do poštovní provozu zavedeny poštovní výplatní otisky (pro provoz pošt).

Rozhodnuto o dovozu výplatních strojů HASLER s R-obrazcem a zasazení výplatního razítka ve tvaru ”větrné růžice” do několika strojů. První zachycený HASLER na poště PRAHA 1 – 15. XI. 1946
Rozhodnuto o dovozu dalších soustav pro potřeby poštovních přepážek (UNIVERSAL MULTIVALUE)

17. 12. 1946
Poštovní správa rozhodla změnit dosavadní výplatní razítko v otisku („větrná růžice“) na nové „zoubkovaný obdélník“.
Poštovní správa rozhodla o dvoukruhovém denním razítku, později dvoukruhovým denním razítko s můstky

1947
Pověnictvo pošt změnilo vzor výplatního otisku (z „větrné růžice“ na „zoubkovaný obdélník“)

1954
Zaváděny balíkové výplatní stroje na přepážky pošt (většinou soustavy FRANCOTYP)

1957
Poštovní správa povolila vkládání vlastní propagačních a příležitostných označení, ale i třetích subjektů do výplatních strojů pošt

1959
Rozhodnuto o používání výplatních strojů POSTALIA v provozu pošt, ale i ve strojích komerční sféry

9. 7. 1965
Do praxe se zavádí Oborová norma „Poštovní denní razítko“, která se týká i denních razítek výplatních otisků

1. 3. 1968
Do praxe je aplikován nový Poštovní řád obsahující i Podmínky pro používání výplatních strojů

1968
Na přepážkách Pošty PRAHA 1 používán výplatní stroj SATAS s hodinovým údajem

1971
Některé pošty dostaly na přepážky výplatní stroje PITNEY – BOWES. Stroje této značky povoleny i pro komerční subjekty

1973
Do provozu uveden automat na doporučené zásilky Praha 6 – výrobce VÚS

1973
Začaly se používat PSČ, i ve výplatních otiscích

1976
Do provozu pošt a u komerčních subjektů umístěno několik výplatních strojů POSTALIA – JUNIOR

1977
Výplatní stroje u jednoho komerčního subjektu a u několika pošt zprovozněny

1979
Výplatní stroj FRANCOTYP – TAXOGRAPH s R obrazcem umístěn na poštu Praha 5

1980/1981
Probíhal zkušební provoz poštovního výplatního stroje FRAMA na poště Praha 5

1981
Několik automatů na příjem doporučených zásilek zprovozněno na českých a slovenských poštách – Ostrava 1, Povážská Bystrica, Žilina 1. Výrobce Provozní laboratoř spojů Žilina

1985
Další automat čs. provenience na příjem doporučených zásilek vyplácel zásilky na poště Náchod

1986
Zkušební výplatní stroj sovětské výroby PERM na poště PRAHA 1

1990/1991
Dovezeny výplatní stroje HASLER a FRAMA pro komerční subjekty

1991
V Bratislavě se objevily otisky s pomíčkou v názvu ČESKO – SLOVENSKO

1993
Na Slovensku u několika strojů vypsána část názvu ČESKOSLOVENSKO (první slovo ČESKO)
Na Slovensku se používají postupně ASCOM HASLER, FRAMA, FRANCOTYP, FRANCOTYP-POSTALIANEPOST, PITNEY-BOWES, POSTALIA

6. 6. 1996
Začal pracovat výplatní terminál s první cenovou nálepkou APOST

1999
Poštovní správa zavádí do poštovního provozu komerčních subjektů digitální výplatní stroje s dálkovým kreditováním. Zavádějí se i povinná licenční čísla do denních razítek výplatních otisků

5. 3. 2000
Zprovozňují se výplatní automaty AMIEL ELECTRONIQUE na automatové známky.
Slovensko zavádí do poštovního provozu digitální výplatní otisky v modré barvě (doposud 4 soustavy)

2008
Slovensko zavádí licenční čísla do výplatních otisků. Zároveň přechází na jinou měnu (Eura)

2005 – 2020
Zprovozňují se moderní elektronické a digitální výplatní stroje různých soustav

2014
Objevují se digitální otisky v modré barvě s neobvyklým vzorem a mnoha změnami

1. 5. 2015
Začínají platit změněné Poštovní podmínky České pošty s.p.

SONDA DO REALIZOVANÝCH ZMĚN

Změny, jak již jsem naznačil, probíhaly jednak na oficiální úrovni kompetentních úřadů na všech, zejména centrální úrovni (hlavně změna státnosti a názvu poštovních úřadů – na Slovensku poštovní záležitosti spadaly pod ministerstvo dopravy a veřejných prací, resort poštový), jednak na úrovni uživatelské. Dalším původcem změn bylo fyzické a morální zastarání strojů či změny štoků či uvedení , případně zavedení nových strojů do provozu, které prováděly po dohodě s uživatelem (generální zástupci strojů Francotyp v Protektorátu Čechy a Morava byl B. Jarolímek a na Slovensku byl Miloš Krupec z Bratislavy, na Podkarpatské Rusi Kálmán Molnár z Budapešti?).

Změny dokladované na výplatních otiscích eventuálně uvádím v ilustrační příloze, kterou jsem rozdělil do sedmi částí z důvodu snazší orientace a přehlednosti. Je dobré si všimnout jazykového aspektu denního razítka.

1/ Období 1926 – 1938/Československo. – tzv. klidové období – útlav politicky a státoprávně stabilizován, nedocházelo k dramatickým a razantním změnám. Jazykové zvyklosti ustáleny,

2/ Roky 1938 – 39 Doporčuji si ilustrační mapy prohlédnout v dostupné literatuře, např. Česko Ottův historický atlas autorů Eva Semotánová a kolektiv, Praha 2007, zejména strana 331). Nepublikujeme z důvodů autorských práv. Zdrojem může být i cz.wikipedia.org.

3/ Období 1938 – 1945/Deutsche Reichspost – výplatní stroje na odstoupeném území. Zajímavé je razítko Mannesmannových železáren z Chomutova - vysekané české názvy pošty v denním razítku a výplatního razítka. Ale zejména zachování tvaru výplatního razítka – motýlka. Aplikovaly se přivezené říšské výplatní stroje (poznatelné podle gotických číslíc ve výplatní razítku) či nasazení nového vzoru výplatního razítka při zachování jednokruhového denního razítka, s vysekaním českého názvu pošty. Další změnou je dovezení stroje s dvoukruhovým denním razítkem s můstkem, typickým pro Německo – těchto let. Na místě označení oprávněného uživatele zmizely české názvy, objevily se jen německé – nastala rychlá germanizace. Z otisků této doby vidíme i posunutí německého názvu pošty do horní části kruhového denního razítka. Toto období popisuje ve svém Katalogu „Sudet“ 1938 – 1945 dr. Miroslav Bouška a ing. Luděk Janů za spolupráce ing. Vladimíra Feldmanna, Praha 1994.

4/ Období 1939 – 1945/Slovensko – na první reprodukované celistvosti je vidět výplatní otisk zaniklého Československa použitý v Žilině s datem 8. 5. 1939 v nezměněné podobě. Krátce po vzniku Slovenska těchto případů bylo několik. Seznam uvádí několik zdrojů: www.infofilia.cz, publikace ing. Ján Marenčík, Slovensko 1939 – 1945, Katalóg odtlačkov výplatných strojov, Košice 2008, strana 5-6) Tento autor ve stejné publikaci reprodukuje i slovenské otisky nového vzoru platné pro Slovensko, seznam slovenských otisků uvádí i dr. Miroslav Bouška ve své publikaci Katalog výplatních otisků Protektorátu Čechy a Morava 1939 – 1945, Praha 1997, I. díl, strany 255 – 283).

V této příloze reprodukuji několik celistvostí z mé sbírky. Čtenář si jistě všimne u jedné z nich znaky německé cenzury.

5/ Období 1939 – 1945/Podkarpatská Rus pod Maďarskem – existující otisky na tomto území a pravděpodobně i na území slovenském odstoupeném Maďarsku se do výplatních strojů aplikovala maďarská denní a výplatní razítka. Tento fakt ilustruji na příkladu uživatele IAT – československá varianta (ze sbírky) a maďarská varianta, kterou uvádí nově vydaný katalog autorů Péter Gidófalvy a Andor Hodobay, Gépi bérmenteslétés Magyarországon I. Francotyp bélyegzősek 1928 – 1967, Budapešť 2014).

6/ Období 1939 – 1945/Protektorát Čechy a Morava – uvedené výplatní otisky ukazují na postupnou germanizaci československého výplatního otisku

a/ na základě nařízení (viz shora) protektorátních úřadů,
b/ na základě rozhodnutí oprávněného uživatele výplatního stroje.

Přehled se dotýká několika kategorií:

a/ Výplatní otisk s československým vzorem - rok 1939, došlo k převisu i za datum 19. 9. 1939, pokud se týká změny v nápisu státu,

b/ Výplatní otisk s protektorátním vzorem,

c/ Výplatní otisk s nařízenou dvojjazyčností v denním razítku (německý/český název pošty). Ukázky ukazují i přístup uživatele k jazyku označení oprávněného uživatele (český text, někdy až provokativní-viz Jos. R. Vilímek, neutrální text – jméno, logo, adresa, německý text – viz Der Neue Tag, dvojjazyčný text - Českomoravský svaz pro chmel, sklad a pivo). Vysvětlení posádky – dvojjazyčnost musely aplikovat státní úřady, organizace a instituce, tyto německé firmy se přiklonily k německé mutaci, české zatím zůstaly u svého jazyka, ale i to se měnilo...). Další ukázky se dotýkají zvláštností u stroje Úřadovny pro sčítování bodů v Praze a modrých výplatních otisků pro vydavatelství (to prvorepubliková poštovní správa neschválila – existují z této doby jen eseje). Další celistvosti ukazují:

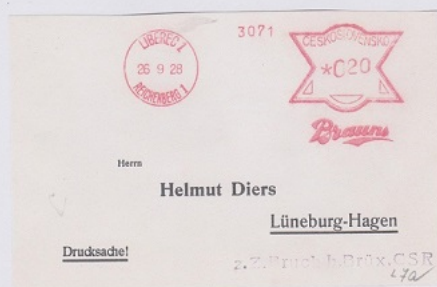
a/ pokračující germanizace otisků - zejména v Brně a Olomouci – prosazen jen německý název pošty v denním razítku BRÜNN a OLMÜTZ, zejména koncem existence Protektorátu v letech 1944 a 1945. Tento trend byl jen na Moravě v místech s velkou německou menšinou, jednalo se pravděpodobně o místní nařízení či iniciativu. V této souvislosti je zajímavé denní razítko z Lázněk na jedné z celistvostí!

b/ zajímavost na srovnání dvou otisků u dvou uživatelů, kde pokračuje germanizace. U Hellady jen u denního a výplatního razítka, u Českého rozhlasu je germanizace ostřejší, i když stále zůstává dvojjazyčná,

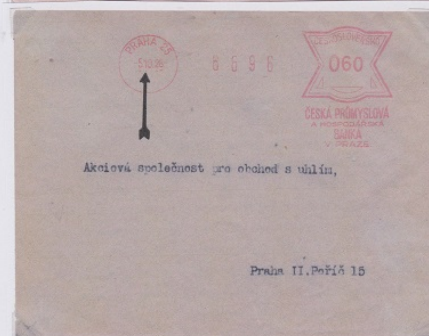
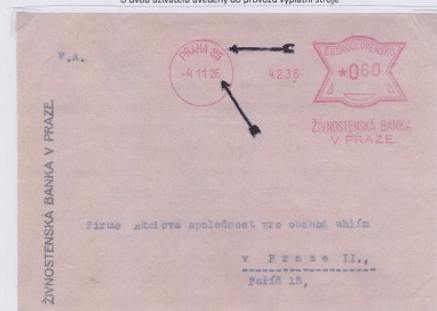
c/ chybovost v datu otisku, u jednoho se vývoj přehoupí do roku 1950, u druhého předběhne domu a skončí v roce 1938. Toto je spíše ilustrace pro odlehčení...

7/ období 1945 – další rok/obnovené Československo – dalších několik celistvostí dokladuje vývoj po osvobození a obnovení Československa, hlavně rok 1945, ale i další. Vidíme znárodňování československého otisku, vše vrací k normálu ve všech obnovených částech, s výjimkou Podkarpatské Rusi. Vidíme otisky s vysekaným německým názvem Protektorátu, na další celistvosti obnovený otisk v čsl. verzi, ale strojové razítko bylo vysekané – německý název zmizel, další celistvosti mají vysekaný německý název pošty bez následného posunutí českého názvu do horní části razítka. Stopy vysekaní vidíme i v názvu uživatele (vysekané německé názvy). Slovenské otisky se vrátily k normálu ve výplatním razítku.

Uvedený první československý vzor výplatního otisku vyplácel na území ČSR (či na území nových státních celků) v letech 1926 až 1939 (s výjimkami). byl obnoven v letech 1945 – 1948 (doběh byl tolerován do roku 1951)

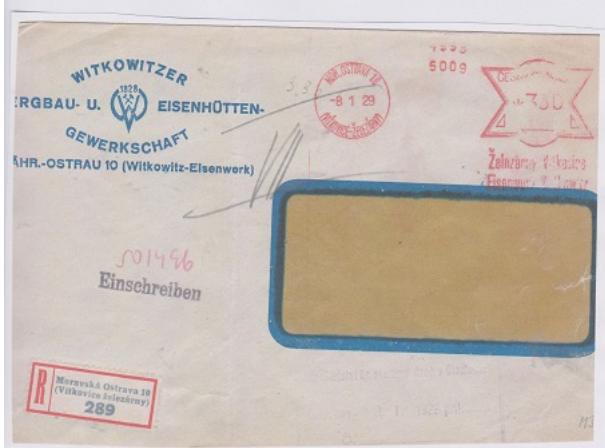

16. 9. 1926
 U dvou uživatelů uvedeny do provozu výplatní stroje

18. 11. 1926

Poštovní správa rozhodla o provozu výplatních strojů Francotyp v poštovním provozu na trvalo.
Provoz se týkal jen komerčních subjektů (bez pošt)

29. 9. 1938
Podepsána Mnichovská dohoda

30. 9. 1938
Prezident Československa přijal podmínky Mnichovské dohody, jejímž obsahem bylo odstoupení pohraničních území Československa Německu.

Rijen/Listopad 1938
Následovaly územní požadavky Polska a Maďarska

Listopad 1938
V Sudetech Říšská pošta rozhodla aplikovat říšský vzor výplatních otisků, zůstaly některé otisky vysekané, odplované či začerněné

Mnichovský diktát

POMLČKA VE VÝPLATNÍM RAZÍTKU 1938 – 1939

Catalogo Cecoslovacchia classica, 1° periodo

R 4 a

RUŽOMBEROK 1

FTP 1 C. 51

ČESKO - SLOVENSKO

ZÁBOR

Listopad 1938
Československý parlament i přes nedostatečný počet hlasů přijal oficiální název státu: Česko – Slovensko. Odstoupená území byla postupně postupována Německu

4. 1. 1938
Zrušeno Ministerstvo pošt a telegrafů a poštovní agenda připadla Ministerstvu dopravy

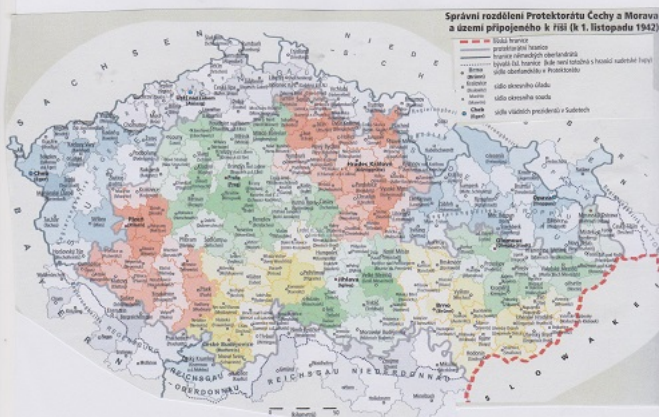
1939
Výplatní otisky z území Podkarpatské Rusi změnilý vzhled na maďarský vzor

14. 3. 1939
Vzniklo samostatné Slovensko.

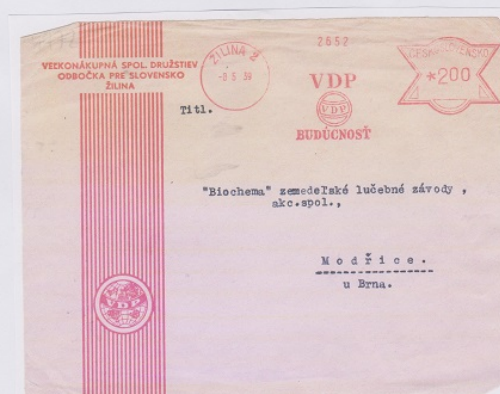
15. 3. 1939
Zbytek Československa obsadila německá vojska

16. 3. 1939
Vznikl Protektorát Čechy a Morava

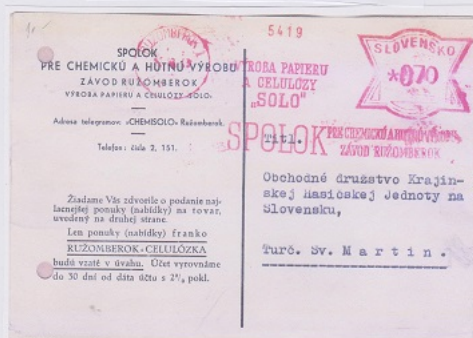
Červenec/srpen
Výplatní otisky používané na Slovensku změnilý název státu ve výplatním razítku na „SLOVENSKO“.
Ostatní části se neměnily. Poštovní agendu převzalo
Ministerstvo dopravy a veřejných prac

SLOVENSKÉ OTISKY 1939 – 1945

SLOVENSKÉ OTISKY 1939 – 1945

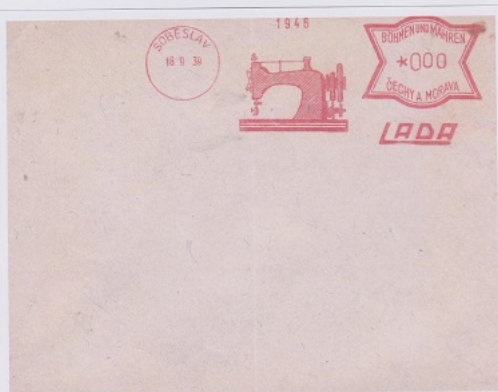

OTISKY PODKARPATSKÉ RUSI 1939 – 1945

19. 9. 1939

Nafízen první poněmčený vzor výplatního otisku (výplatní razítko s názvy Böhmen und Mähren/Čechy a Morava). Definitivně odstraněn název ČESKOSLOVENSKO

5. 12. 1939

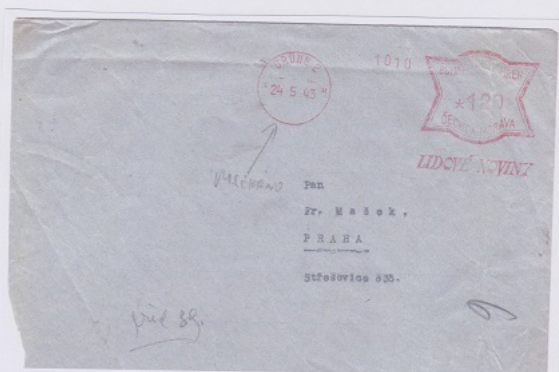
Nafízen druhý poněmčený vzor výplatního otisku (k poněmčenému výplatnímu razítku přidáno dvojazyčné německo – české denní razítko)

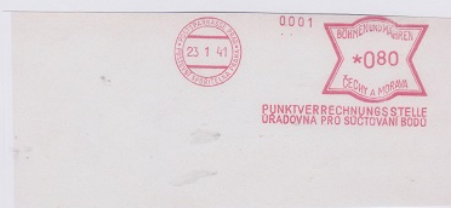

1943/1944
V některých větších městech Protektorátu ČM s převládající německou většinou nařizeno odstranit český název v denním razítku

1944
Poštovní správa připustila o nahrazení pohyblivé výplňní hodnoty a nahrazení písmenem „P“ (= paušál) pro jeden ze subjektů a o náhradě dohlédací pošty názvem subjektu v denním razítku (2 subjekty)

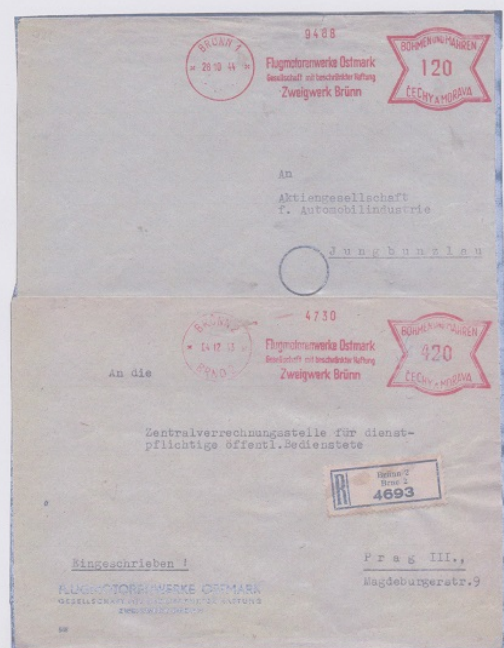
FTP 1 A.119 / h
Town mark A 3 b
known only 1 case

PROTEKTORÁT

BRNO – VYSEKÁNO!

2. část proslovené přednášky.

Volně pokračuje.